

Cartografia dels hàbitats litorals de Catalunya.

Maria Elena Cefalí

Estació de Investigació Jaume Ferrer

La Mola, Menorca

COB/IEO

Introducció

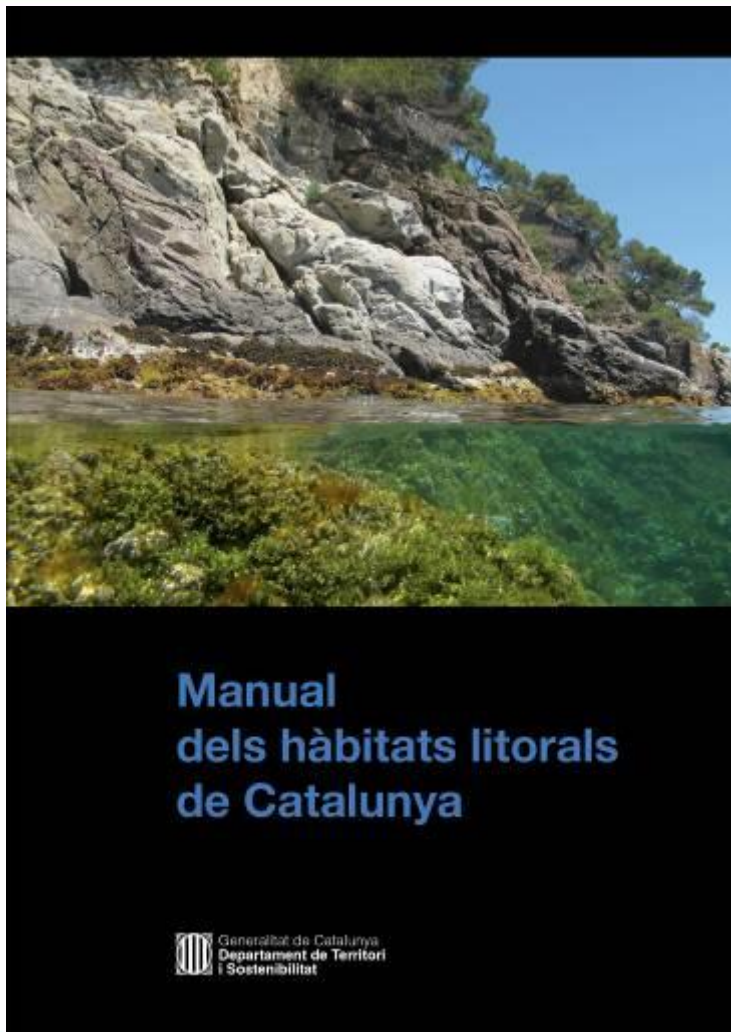
La franja litoral és un espai de frontera entre la terra i el mar de gran importància ecològica.

Definició basada en els treballs previs i criteris d'un grup de científics per elaborar la "Lista Patrón de los Hábitats Marinos" de España.

Per a la codificació i nomenclatura s'han seguit les directius del projecte CORINE Biotopes.

Objectius

Metodologia

Linear

Transsectes

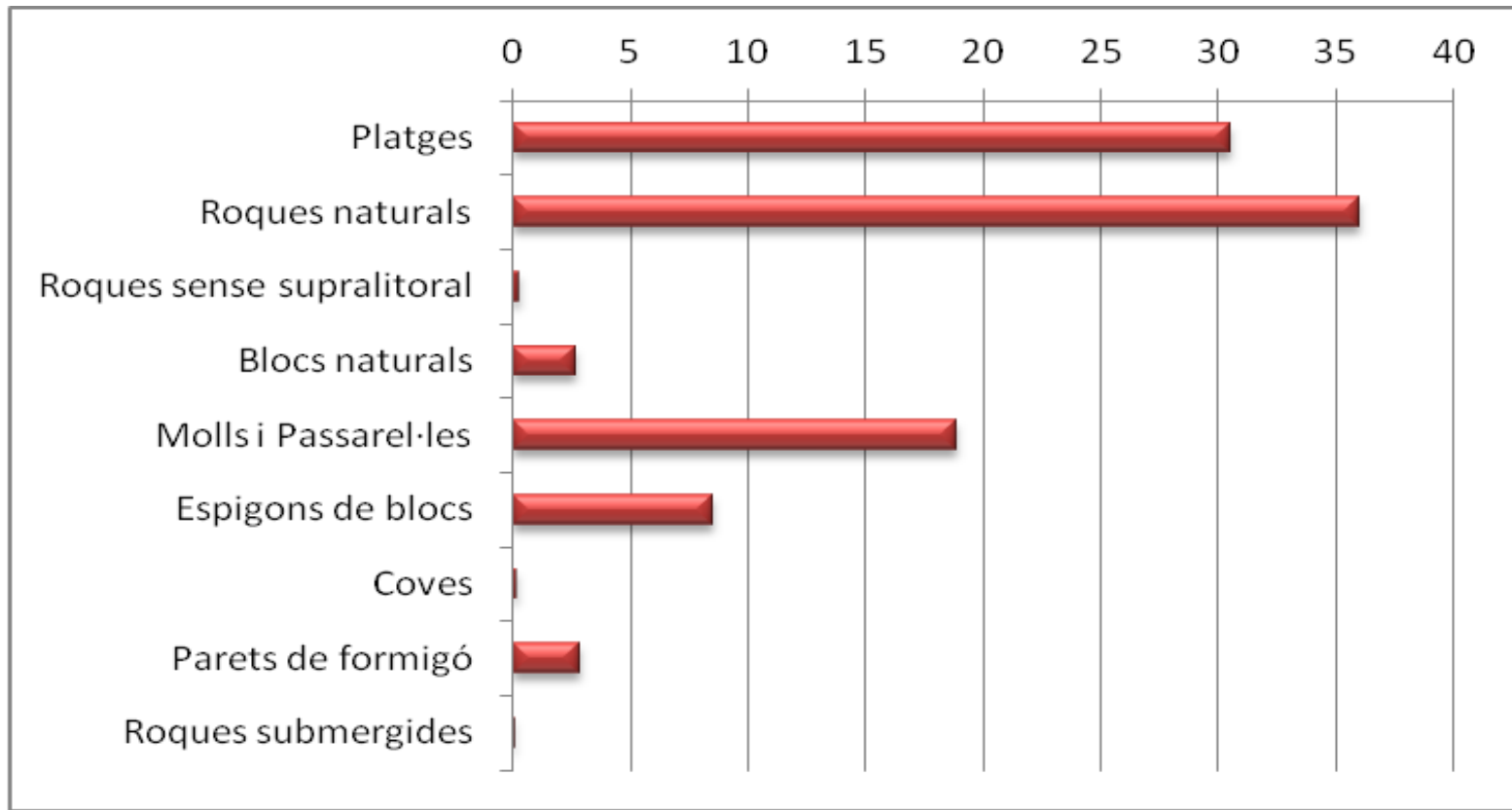
Dades d'interès

900 km lineals de costa,

banda de màxim de 13 metres de gruix

superfície de màxim d'11 Km²

0,032% de l'àrea total de Catalunya

Dades d'interès:

53 hàbitats litorals a Catalunya

11.24131* Fons infralitorals rocosos calms amb *Cystoseira crinita*

Polibornet de *Cystoseira crinita* des d'una torre al Cap de Creus. Grup Cartogràfic IGN - IGN

Aparença

Polibornets amb *Cystoseira crinita* sobre substrat rocos en indrets ben il·luminats i amocorats.

Ecologia

Estatge infralitoral.
Ambients que ocupa
Els polibornets infralitorals de *Cystoseira crinita* es desenvolupen en condicions ideals, entre el nivell zero i 1 metre de fondària. Aquest hàbitat ha sofert una importantíssima regressió arreu, de manera que la seva distribució en litoral a petites caltes molt amocorades, basses a la roca força protegides de l'onatge i altres substrats de roca moll somers amb abundant presència de sorres. A les basses de les roques l'espècie principal està sovint acompanyada per altres espècies del mateix gènere. Polibornets semblants, propis d'indrets encara més amocorats i dominats per *Cystoseira foeniculaca* i *Cystoseira barbata*, abans existents a Port Lligat i a Roses (0-1 metres), han desaparegut. Substrat i hidrodinamisme
Es desenvolupen en fons rocosos sorresos a un onatge moderat o caliu.

Flora principal

	dom.	ab.	algn.	rar.
Roditis (algues vermelles)				
<i>Boerhaavia hirsutissima</i>	*			
<i>Jania rubens</i>	*			
<i>Jania rubens</i> var. <i>comiculata</i>	*			
<i>Mesophyllum alternans</i>				*
<i>Halidryllum virgatum</i>	*			
<i>Gelidium pusillum</i>	*			
<i>Ceramium ciliatum</i>	*			
<i>Chroococcum aculeatum</i>	*			
<i>Coralina elongata</i>	*			
<i>Clusia rigidula</i>	*			
<i>Asporoglossa armata</i> (sporòfit)	*			
<i>Halophyllum incurva</i>	*			
<i>Haliptilon flosculosus</i>	*			
<i>Heterosiphonia secunda</i>	*			
<i>Laurencia gub obtusa</i>	*			
<i>Lophosiphonia cristata</i>	*			
Felitses (algues brunes)				
<i>Cystoseira crinita</i>	*	*	*	*
<i>Cystoseira cf. elongata</i>				*
<i>Cystoseira saepeopacata</i>				*
<i>Cystoseira spinulosa</i> i <i>renuifer</i>				*
<i>Sargassum vulgare</i>				*
<i>Myriactylus thalassiosus</i>				*
Felitses (algues brunes)				
<i>Feldmannia cespitosa</i>	*			
<i>Feldmannia lebelii</i>	*			
<i>Dictyota spiralis</i>	*			
<i>Codium adpressum</i>	*			
<i>Codium rosulatum</i>	*			
<i>Haliptilon scoparium</i> (pèl)	*			

11.24131* Fons infralitorals rocosos calms amb *Cystoseira crinita*

Polibornet de *Cystoseira crinita* des d'una torre al Cap de Creus. Grup Cartogràfic IGN - IGN

Polibornet de *Cystoseira crinita* des d'una torre al Cap de Creus. Grup Cartogràfic IGN - IGN

Polibornet de *Cystoseira crinita*, S. Baixeres.

Polibornet de *Cystoseira crinita*, S. Baixeres.

Flora principal	dom.	ab.	algn.	rar.
<i>Palmaria parvicornis</i> (vermell)	*	*	*	*
<i>Caloglossum lemaneae</i>	*	*	*	*
<i>Dictyota leucodes</i>	*	*	*	*
<i>Dictyota albobrunnea</i> i <i>leucodes</i>	*	*	*	*
<i>Sargassum cirratum</i>	*	*	*	*
<i>Codium complanatum</i>	*	*	*	*
Cladètia (algues verdes)				
<i>Cladophora pinnatifida</i>	*	*	*	*
<i>Cladophora vagabunda</i>	*	*	*	*
<i>Cladophora albida</i>	*	*	*	*
<i>Cladophora hutchinsiae</i>	*	*	*	*
<i>Cladophora bryoides</i>	*	*	*	*
<i>Cladomorphum alium</i>	*	*	*	*
<i>Ulva rigida</i> (jencan de mar)	*	*	*	*
<i>Ulva lactuca</i> (jencan de mar)	*	*	*	*

Fauna principal	dom.	ab.	algn.	rar.
Crustàcia				
<i>Asterias alpinus</i>	*	*	*	*
<i>Asteronema viride</i> (piguerola)	*	*	*	*
Molluscs gastropòds (caragalls)				
<i>Callinectes rusticus</i> (brillorugi)	*	*	*	*
<i>Clusia vermiculata</i> (ballaruga còmica)	*	*	*	*
<i>Clusia vermiculata</i>	*	*	*	*
<i>Clusia vermiculata</i>	*	*	*	*
Cnidaris (còncels)				
<i>Cnidaria decipiens</i>	*	*	*	*
<i>Milne-Edwardsia (còncel)</i>	*	*	*	*
<i>Agarotona (còncel) (còncel)</i>	*	*	*	*
<i>Clusia vermiculata</i> (còncel)	*	*	*	*
<i>Clusia vermiculata</i>	*	*	*	*
<i>Clusia vermiculata</i>	*	*	*	*
Equinodermes (espòncies)				
<i>Paracentrotus lividus</i> (gamba de roca)	*	*	*	*
Polius				
<i>Gelidium crinale</i> (cabell de social)	*	*	*	*
<i>Heterostichus bipinnatus</i> (bassa morada)	*	*	*	*
<i>Paralithoxia nigrescens</i> (bassa)	*	*	*	*
<i>Cladocarpus lemane</i> (bassa morada)	*	*	*	*
<i>Clusia vermiculata</i>	*	*	*	*
Polius				
<i>Paracentrotus lividus</i> (gamba)	*	*	*	*
<i>Paracentrotus lividus</i> (gamba)	*	*	*	*
<i>Paracentrotus lividus</i> (gamba)	*	*	*	*

Sèrbies i altres unitats filogenètiques que hi corresponen
Comunitat de *Cystoseira crinita* (Baixeres, 1002): Anàlisi Sist. Cladística #12: 1-416).

11.24131* Fons infralitorals rocosos calms amb *Cystoseira crinita*

Polibornet de *Cystoseira crinita* des d'una torre al Cap de Creus. Grup Cartogràfic IGN - IGN

Polibornet de *Cystoseira crinita*, S. Baixeres.

Polibornet de *Cystoseira crinita*, S. Baixeres.

Polibornet de *Cystoseira crinita*, S. Baixeres.

Distribució dins el territori català

Aktualment present al Cap de Creus (Badia del Port de la Selva i Cala Morjim), Palamós (Cala Estreta) i Tossa (Cala Bonja).

Gestió, usos i problemes de conservació

L'espècie definidora de l'hàbitat i totes les espècies acompanyants del mateix gènere són extraordinàriament sensibles a la contaminació i a l'eutroficació del medi. A més, les *Cystoseira* són molt apreciades pels dos principals pescadors mediterranis: la saupa (Sarpa salpa) i els bogamans o geresos de roca (Paracentrotus lividus). Tant l'alteració del medi com la sobreexplotació han provocat una regressió d'aquest hàbitat a la costa catalana. En els darrers anys (a partir de l'any 2000) s'ha observat una recuperació dels polibornets de *Cystoseira crinita* en alguns indrets dels Baix i l'Alt Empordà (Palamós i Bes i Medes, zona Palamós-Bejús).

Indicadors d'interès de conservació

- Distribució general dins Europa: Mediterrània
- Freqüència dins el territori català: molt rar
- Forma d'implantació territorial: superfície espaiosa
- Biodiversitat: alta
- Grau de maduresa: madur
- Amenaga: molt amenaçat

La llista dels hàbitats Litorals

18 Penya-segats i costes rocoses

18.1 Penya-segats i costes rocoses sense vegetació vascular

La llista dels hàbitats Litorals

17 Platges de còdols

17.1 Codolars litorals sense vegetació

La llista dels hàbitats Litorals

16 Platges arenoses i dunes

16.1 Platges arenoses

La llista dels hàbitats Litorals

13 Rius de marea, estuaris i embocadures deltaiques 13.2 Estuaris i embocadures deltaiques

La llista dels hàbitats Litorals

11.2 Aigües marines (zona bentònica)

11.4 Vegetació vascular de les aigües marines salabroses

La llista dels hàbitats Litorals

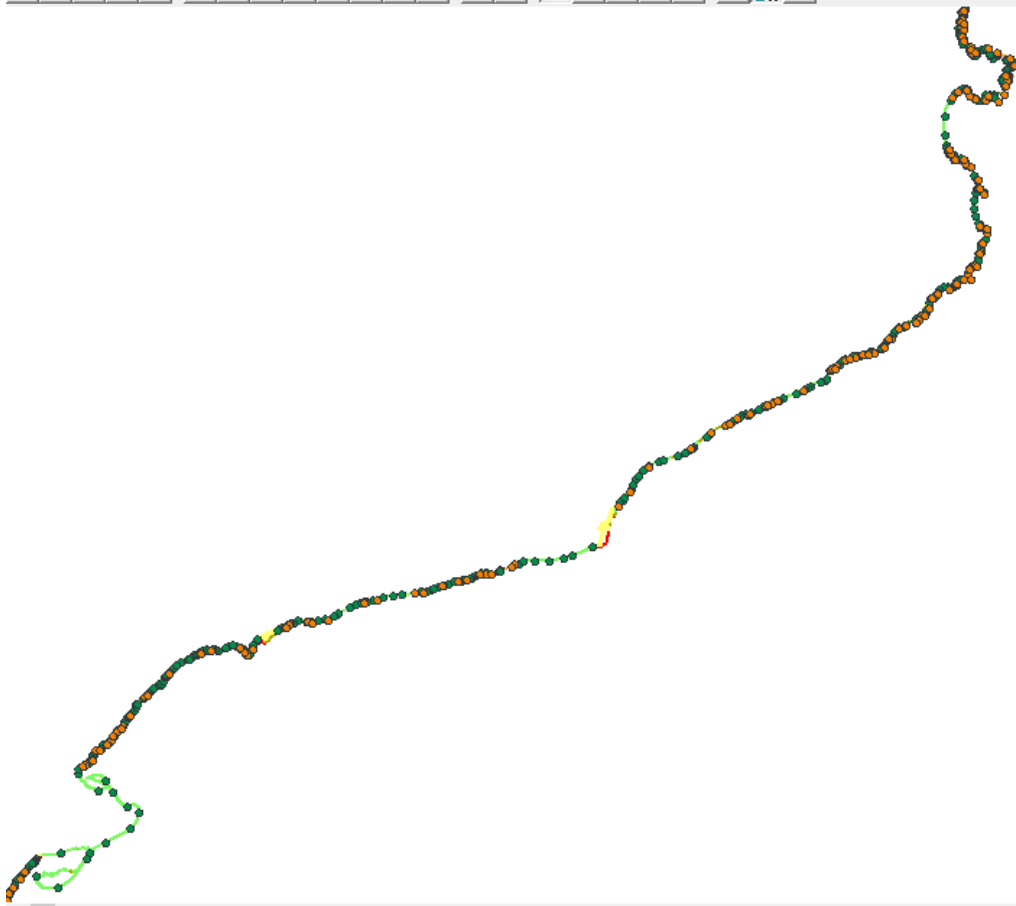
8 Terres agrícoles i àrees antròpiques
89 Ports, basses i canals artificials

Cartografia Digital

MiraMon [1]: Cartografia dels hàbitats litorals de Catalunya

Fichero Visualización Zoom Información Ayuda

Leyenda [1]

Capas...

- Transsectes del substrat rocós
- Caracterització de platges
- Tipologies de substrat
  - Platja
  - Roca
  - Blocs naturals
  - Roca sense supralitoral
  - Basses
  - Coves
  - Roques submergides
  - Molls i Passarel·les
  - Espigons de blocs
  - Parets de formigó

Activar Wir
Ve a Configura

X V: 588077.61 4402817.87 <> Lon Lat: 4° 2' 26.3540" 40° 34' 53.2784" <> RGR: 255 255 255

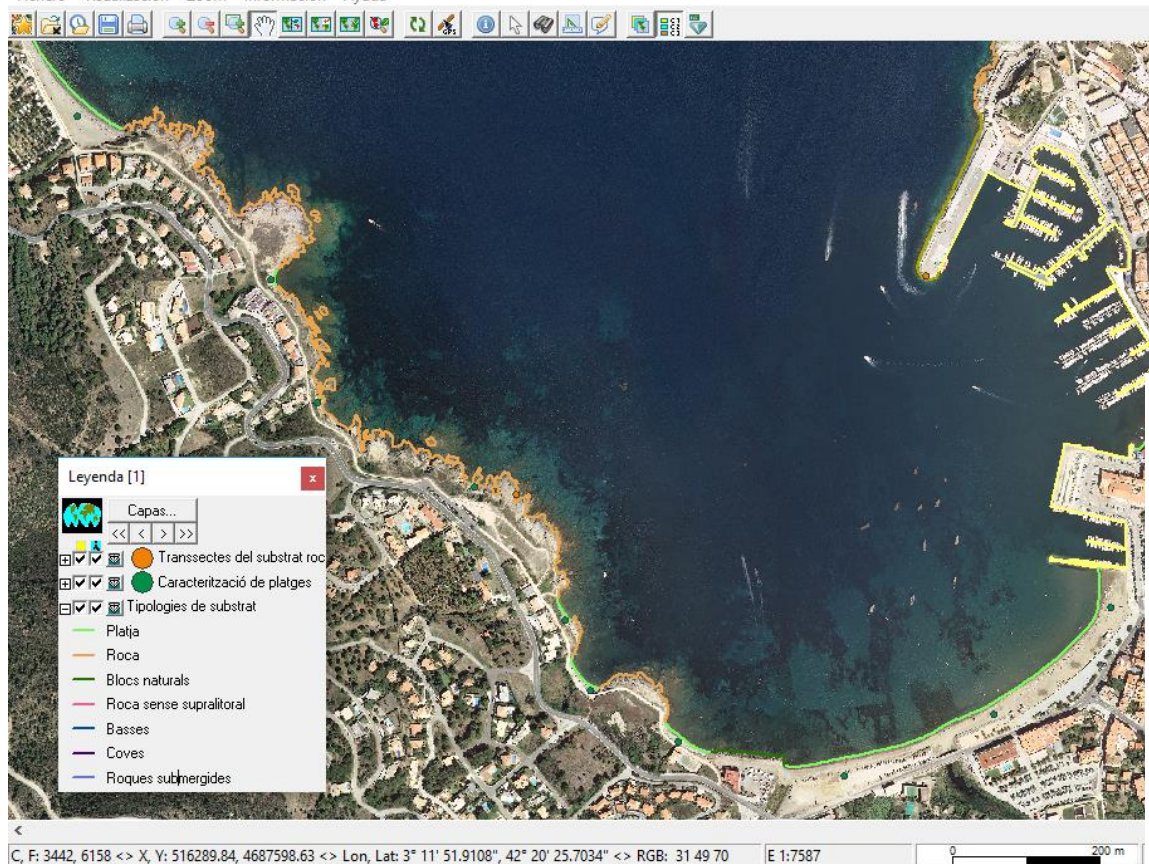
E 1:1517320

0 50 km

Cartografia Digital

MiraMon [1]: Cartografia dels hàbitats litorals de Catalunya

Fichero Visualización Zoom Información Ayuda

Información de fichero vectorial estructurado

C:\Users\usuario\AppData\Local\Temp\YS\CHL abril 2015\CHLLA.dbf
C:\Users\usuario\AppData\Local\Temp\YS\CHL abril 2015\CHLLA.arc
X,Y,Z: 515821.46, 4687405.60, -0.00
Lon, Lat: 3° 11' 31.4221", 42° 20' 19.4798" (sobre segmento, no en vé
Longitud (proyección): 36.17 m (0.04 km)

--> Per veure la correspondència dels horitzons presents en cada estatge amb les diferents classificacions d'hàbitats, cliqueu els botons de 'Registre' de la part inferior de la finestra

Tipologies substrat: Roca
Estatge: Medioltoral
Horitzó: Rissoella verruculosa
CORINE: 18.1313+ Penya-segats i roques de la part superior de l'estatge medioltoral amb Rissoella verruculosa
EUNIS: A1.132 Association with Nematoid helminthoids and Rissoella verruculosa
Lista Patrón hàbitats marins (LPRE): 02010215
LPRE: Horizonte de Rissoella verruculosa sobre roca medioltoral moderadament exposta
Fitxa Hàbitat: [..\FixesHabitat\18.1313.pdf](#)

Registro 3/8 |< < > >|

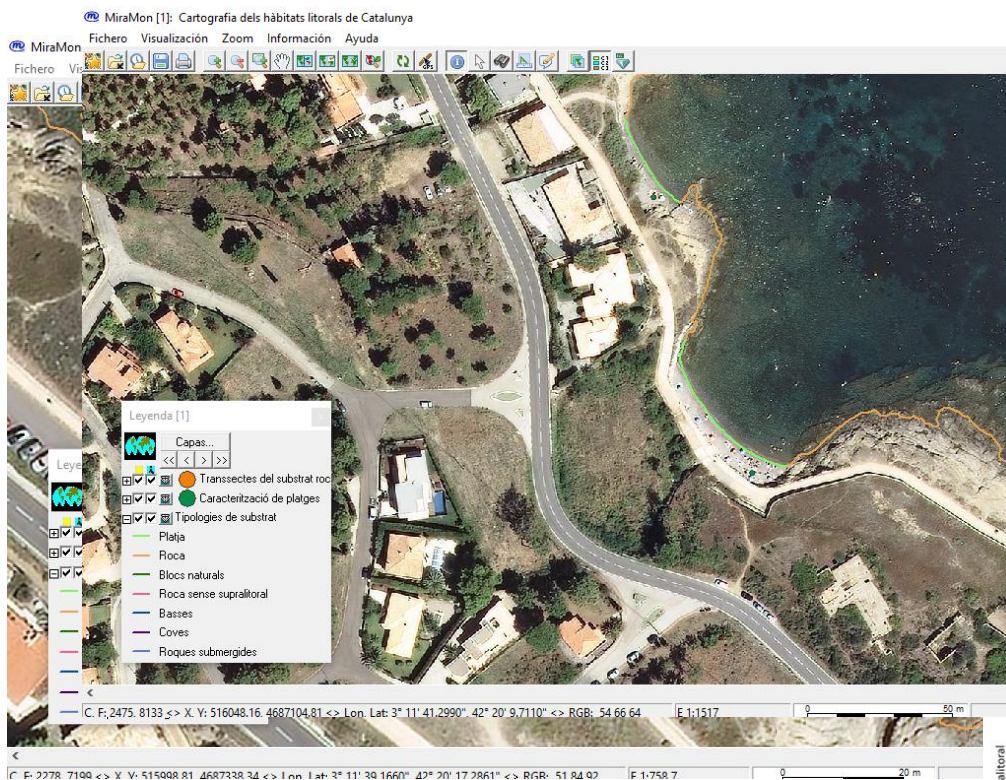
Cerrar Continuar buscando + / - Inform.

18.1313+ Penya-segats i roques de la part superior de l'estatge medioltoral amb *Rissoella verruculosa*

Rissoella verruculosa a l'estatge medioltoral superior de Blanes (Costa Brava). Grup Cartografia - CEAB (CSIC)

Cartografia Digital

Llista d'espècies per horitzó per ordre d'aparició

Estació: 13

Espècies per estació: 42

Verrucaria-Euraphia

Espècies per horitzó: 2

Ordre de l'horitzó: 1

- Euraphia depressa*
- Melarhaphé neritoides*

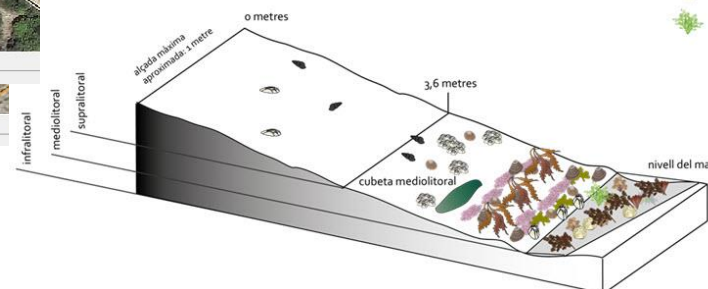
Chthamalus spp.

Espècies per horitzó: 4

Ordre de l'horitzó: 2

- Chthamalus montagui*
- Chthamalus stellatus*
- Melarhaphé neritoides*
- Patella rustica*

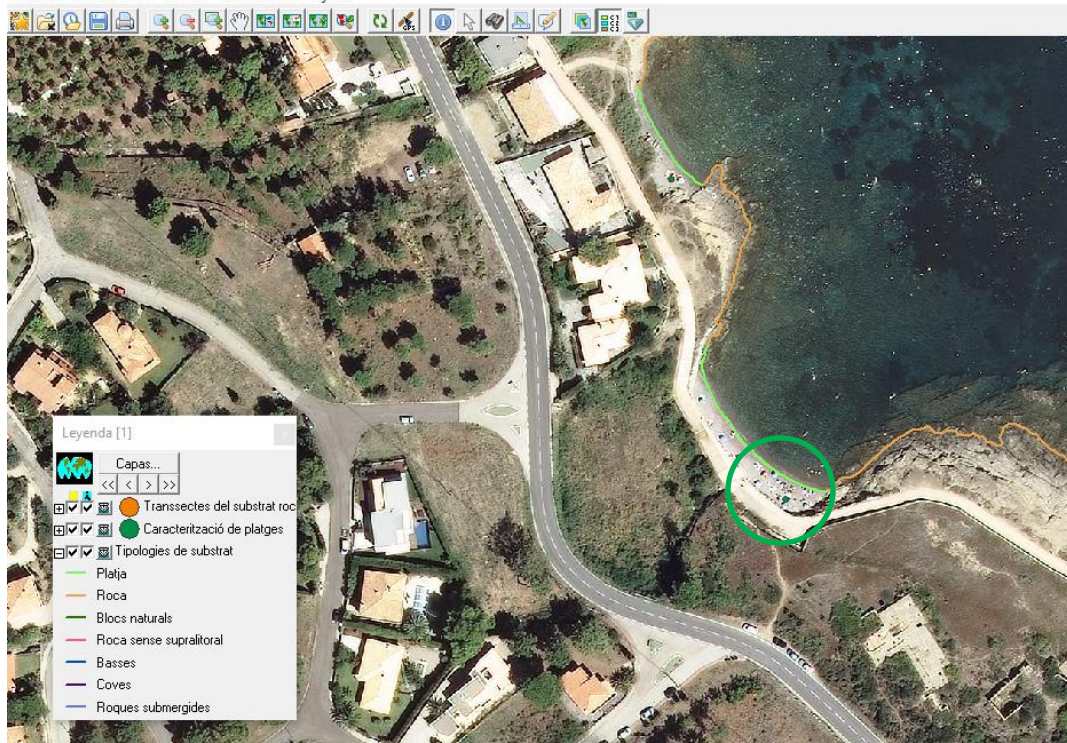
PLATJA DE L'EROLA

Cartografia Digital

MiraMon [1]: Cartografia dels hàbitats litorals de Catalunya

Fichero Visualización Zoom Información Ayuda

C. F: 2475. 8133 <> X. Y: 516048.16. 4687104.81 <> Lon. Lat: 3° 11' 41.2990". 42° 20' 9.7110" <> RGB: 54 66 64 E 1:1517 0 50 m

Información de fichero vectorial estructurado

C:\...\NCHL abril 2015\CHLP2T.dbf

Caracterització de platges

C:\Users\usuario\AppData\Local\Temp\Y\$\CHL abril 2015\CHLP2.pnt

X,Y: 516031.61, 4687068.52

Lon, Lat: 3° 11' 40.5724", 42° 20' 8.5357" (vértice final)

Lloc: Platja d'en Taita

Municipi: el Port de la Selva

Supralitoral: Còdols i Graves

Mediolitoral: Còdols, Graves,

Infralitoral: Còdols i Graves,

Granulometria: Sense mostreig

Detritus: Sense detritus

Fotografia:

Registro 1/1

Cerrar

Continuar buscando

Per a què serveix ?

- per a la gestió (admns. públiques, empreses consultores):
  - compliment de mandats i directius d'informació ambiental
  - seguiment i monitoratge de l'estat de conservació del p.n.
  - Planificació i gestió de l'àmbit litoral, activitats,
  - oferir informació ambiental als ciutadans,
  - valorar els serveis ambientals dels ecosistemes

- per a la recerca:
  - coneixement de la biodiversitat litoral catalana,
  - noves metodologies exportables
  - posar en valor la mediterrània en contextos més generals
- per a l'educació, divulgació:
  - docència a la universitat,
  - escoles, estades d'estiu,
  - apropar el litoral als ciutadans i noves oportunitats d'activitat socioeconòmica: rutes naturalistes, itineraris submarins / snorkel, descoberta en caiac de mar, vies braves, etc.

Per a què serveix ?

Estuarine, Coastal and Shelf Science 147 (2014) 113–122

Contents lists available at ScienceDirect

Estuarine, Coastal and Shelf Science

journal homepage: www.elsevier.com/locate/ecss

Vertical zonation is the main distribution pattern of littoral assemblages on rocky shores at a regional scale

Eglantine Chappuis ^{a,*}, Marc Terradas ^{a,b}, Maria Elena Cefali ^a, Simone Mariani ^{a,c}, Enric Ballesteros ^a

Estuarine, Coastal and Shelf Science 147 (2014) 56–67

Contents lists available at ScienceDirect

Estuarine, Coastal and Shelf Science

journal homepage: www.elsevier.com/locate/ecss

Using catenas for GIS-based mapping of NW Mediterranean littoral habitats

Simone Mariani ^{a,b,*}, Maria Elena Cefali ^a, Marc Terradas ^{a,c}, Eglantine Chappuis ^a, Enric Ballesteros ^a

Estuarine, Coastal and Shelf Science 172 (2016) 81–92

Contents lists available at ScienceDirect

Estuarine, Coastal and Shelf Science

journal homepage: www.elsevier.com/locate/ecss

Life on the boundary: Environmental factors as drivers of habitat distribution in the littoral zone

Maria Elena Cefali ^{a,*}, Emma Cebrian ^{a,b}, Eglantine Chappuis ^a, Susana Pinedo ^a, Marc Terradas ^c, Simone Mariani ^{a,d}, Enric Ballesteros ^a

SCIENTIA MARINA 81(2)
June 2017, 269-282, Barcelona (Spain)
ISSN-L: 0214-8358
doi: <http://dx.doi.org/10.3989/scimar.04445.09A>

Habitat structure and zonation patterns of northwestern Mediterranean shoreline strands

Simone Mariani ^{1,2}, Susana Pinedo ¹, Marc Terradas ³, Maria Elena Cefali ¹, Eglantine Chappuis ¹, Enric Ballesteros ¹

Altres dades:

Equivalències:

Cartografia hàbitats litorals:

1 km carretera = 2 M €

1.100 km cartografia = 500.000 €

1 km de carretera estàndart / 1 km cartografia litoral = 3.603

1 km carretera = 3.603 km cartografia litoral

Cartografia Marina:

superfície: 5.660 km² (10 milles o límit plataforma)

Aprox (Preus 2010): 14.000.000 € = 7 km carretera estàndart

ON està TOT això ?

Web Hàbitats Litorals: Google: “Hàbitats a Catalunya”

Hàbitats

Alzinars, fagedes, avetoses, màquies, tarteres, llacunes, codolars... Més de 600 hàbitats han estat identificats a Catalunya i són una mostra de l'excel·lent biodiversitat del país.

[» Cartografia](#)

Conceptes clau

- Definició
- Sistemes de classificació

Hàbitats terrestres

- Hàbitats de Catalunya
- Conceptes clau
- Cartografia dels hàbitats - Versió 1 (1998/2003)-
- Cartografia dels hàbitats - Versió 2 (2008/2012)-
- Documents complementaris
- Actualitzacions i novetats

Hàbitats litorals

- Conceptes claus
- Hàbitats litorals de Catalunya
- Cartografia dels hàbitats litorals
- Documents complementaris

Hàbitats fluvials

Cercador d'hàbitats ↗

 Generalitat de Catalunya
Departament de Territori
i Sostenibilitat

Centre d'Estudis Avançats de Blanes

 CSIC
CONSEJO SUPERIOR DE INVESTIGACIONES CIENTÍFICAS

 ICC
Institut Cartogràfic
de Catalunya

 Generalitat
de Catalunya

On esta TOT això ?

Web Hàbitats Litorals

Hàbitats litorals

Podem definir la zona litoral com l'afectada pels esquitxos de les onades i el primer metre de fondària. La seva característica principal és un fort gradient de condicions ambientals (humectació, salinitat, hidrodinamisme, ...) , que determina que els hàbitats es disposin paral·lelament a la línia de costa i ocupin espais molt reduïts.

És un espai de frontera entre la terra i el mar de gran importància ecològica. Ocupa, a Catalunya, una subtil banda d'un màxim de

13 metres de gruix que va de la part més alta del supralitoral a un metre de profunditat i ocupa una superfície com a màxim d'11 Km², cosa que representa el 0,032% de l'àrea total de Catalunya.

[Conceptes claus](#)

[Hàbitats litorals de Catalunya](#)

[Cartografia dels hàbitats litorals](#)

[Documents complementaris](#)

GRÀCIES

